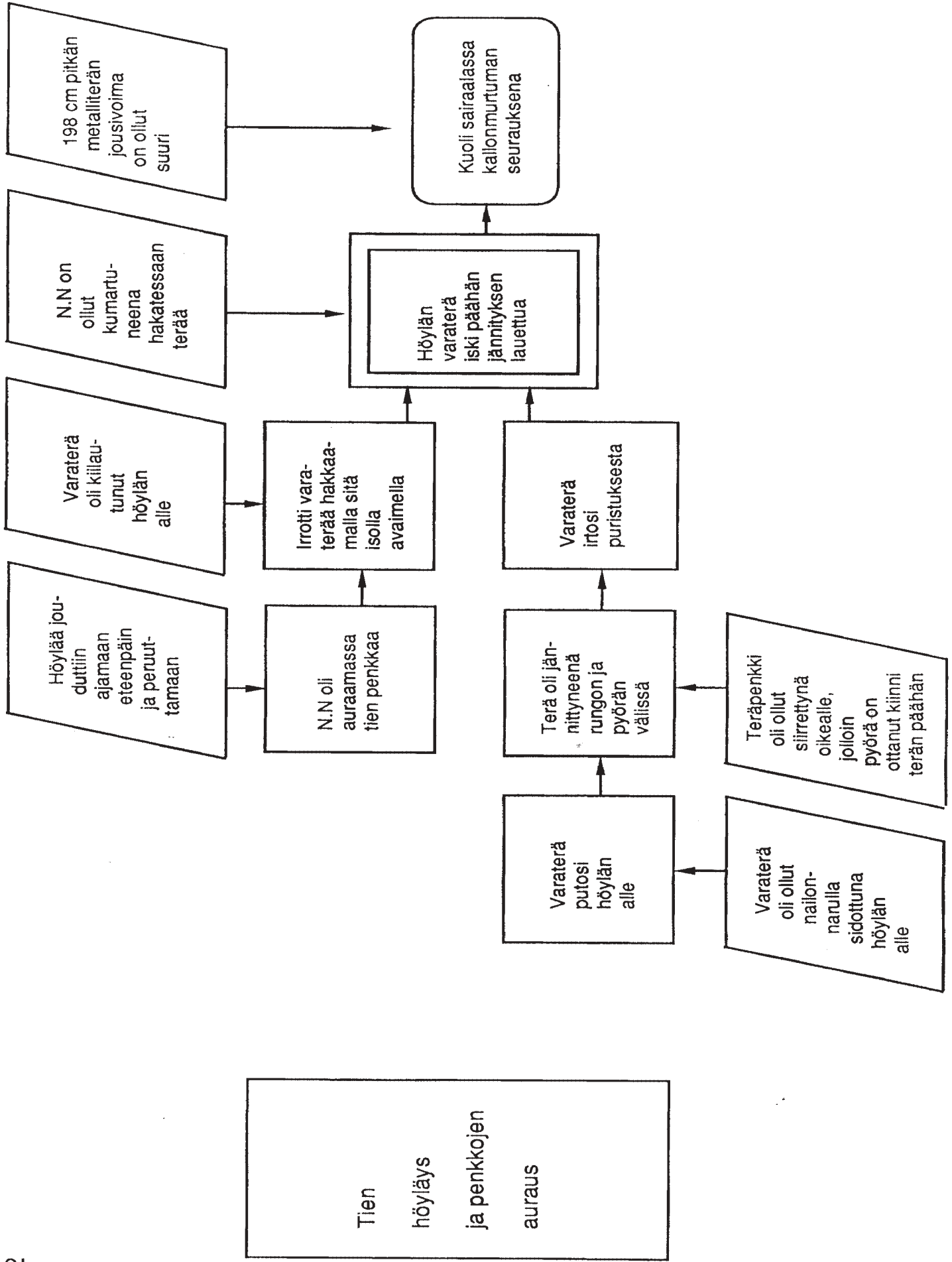

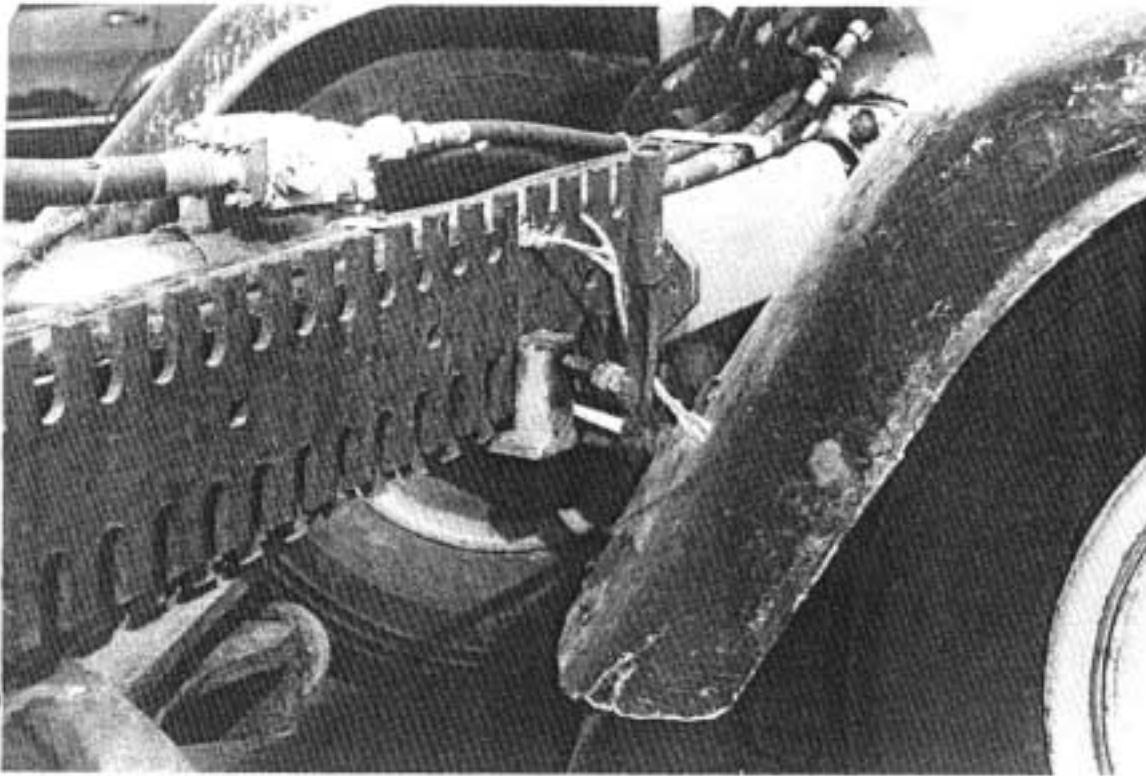
TAPATURMAVAKUUTUSLAITOSTEN LIITTO

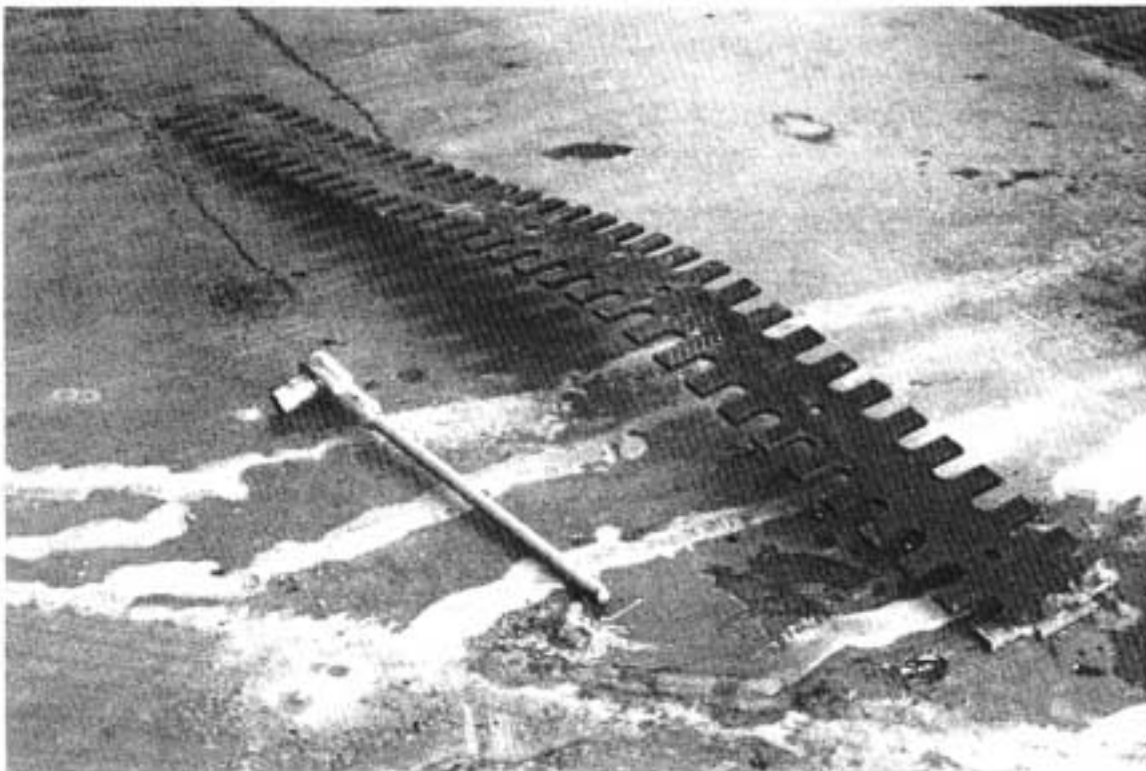
11/92 Tiehöylästä pudonnut varaterä iski kuolet-
tavasti höylän kuljettajaan

työpaikkaonnettomuuksien tutkinta (TOT)

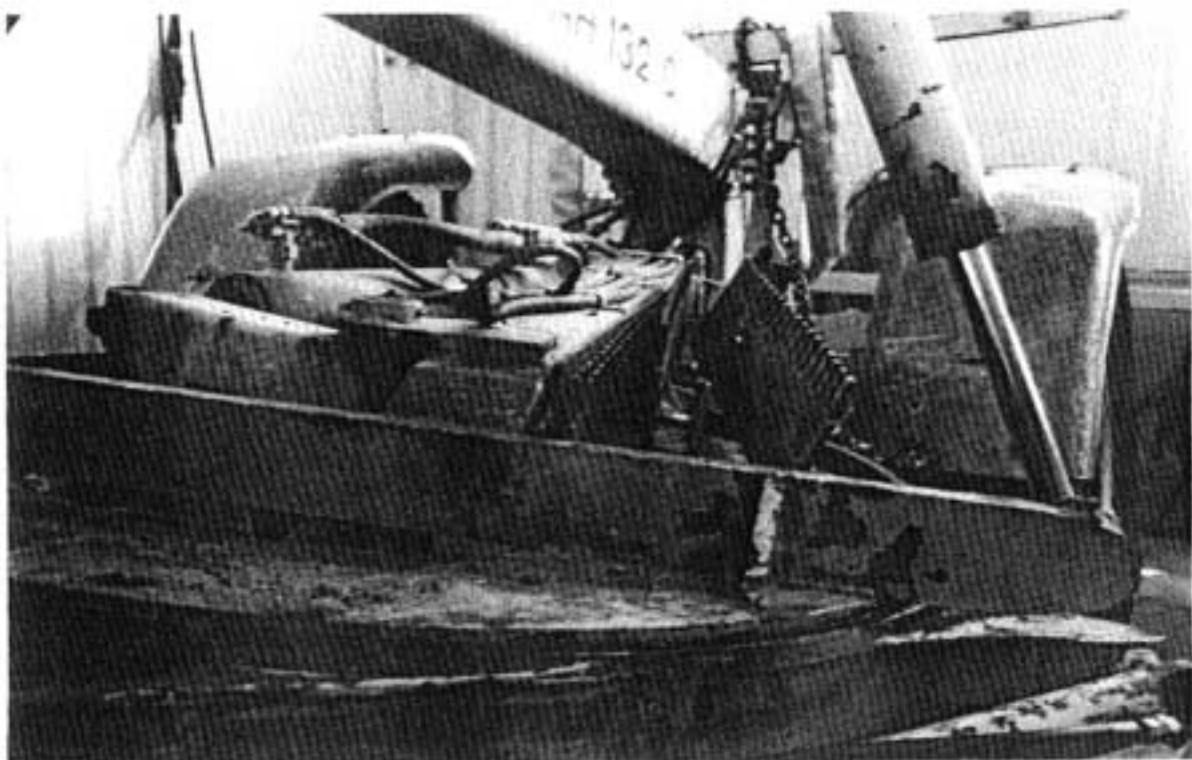

Kuva 1.
Varateräteline ja katkennut nailonnaru, jolla pudonnut varaterä on ollut kiinnitettyinä.

Kuva 2.
Onnettomuuden aiheuttanut varaterä, jossa näkyy terään tullut taipuma. Vieressä hylsyavain, jolla lyömällä N.N. oli irroittanut terää.

Kuva 3.
Lähikuva terätelineestä.

1. Tapahtuman kuvaus

N.N:n tehtävänä oli höylätä tietä tiehöylällä. Tapahtuma-aikana N.N aurasi tien oikeaa pengertä lumivallin madaltamiseksi. Tiehöylässä oli kiinnitettynä telineessään höylän alla neljä vaihtoterää, joista kaksi tasa-terää ja kaksi koveraa jäähammasterää. Näiden lisäksi oli terätelineeseen nailonnarulla kiinnitettynä kaksi jäähammasterää. Terän pituus oli 198 cm ja paino 24 kg.

N.N:n auratessa tienpenkkaa, hän oli joutunut useamman kerran ajamaan eteenpäin ja peruuttamaan. Tällöin nailonnarulla kiinnitetty vaihtoterä oli pudonnut narun hankautuessa poikki ja jäänyt höylän pyörien ja runkorakenteen väliin jännityksiin. N.N oli yrittänyt hylsyavaimella hakkaamalla irrottaa terää. Tällöin terä oli irronnut ja koska se oli jännittynyt kaarelle, iskenyt irrotessaan N.N:ää päähän.

Ohikulkija havaitsi tapahtuman ja ilmoitti siitä läheiseen taloon. Talosta soitettiin apua paikalle. N.N kuoli sairaalassa tapahtuman aiheuttamiin vammoihin.

2. Tapahtumaan vaikuttaneita tekijöitä

Varaterän putoaminen höylästä

Tiehöylän terätelineeseen mahtui vain neljä vaihtoterää. Työssä tarvitaan usein useampia teriä, joten terätelineen sivuun on ollut sidottuna kaksi terää nailonnarulla. Höylää käytettäessä naru on ilmeisesti hankautunut vähitellen lähes poikki. N.N:n peruuttaessa on vaihtoterä todennäköisesti jäänyt puristuksiin pyörän ja runkorakenteiden väliin. Penkkaa aurattaessa pyörä on osunut varaterän päähän, jolloin terä on irronnut. Tiehöylän oikea etulokasuojaja oli rikkoutunut ja maahan pudonneessa terässä näkyi punaista maalia, joka ilmeisesti oli peräisin etulokasuojasta. Teriä oli kertoaman mukaan pudonnut telineestä aiemminkin.

Terän jääminen jännityksiin

Terä oli pudotessaan jäänyt jännityksiin pyörän ja rungon väliin siten, että se oli löydettyäessä keskeltä noin 15 cm kaarella. Ilmeisesti tämä taipuma oli terää irrotettaessa ollut suurempikin, mistä johtuen terä irrotessaan oli tehnyt iskuliikkeen. Terää hankatessaan N.N oli terän iskuliikkeen vaaravyöhykkeellä. Läheisestä talosta oli havaittu N.N:n hakkaavan jollakin esineellä tiehöylää sen sivulla.

Kokemus

N.N oli toiminut kunnossapitotehtävissä 28 vuotta ja tiehöylän kuljettajana noin viisi vuotta. Hän oli myös käynyt vuonna 1979 tiehöylän kuljettajan kurssin, jonka kesto on 72 tuntia.

Tiemestaripiirissä toimii työsuojelupäällikönä tiemestari. Tiemestaripiiriin kuuluu noin 20 työntekijää. Tiemestaripiiriin on valittu myös työsuojeluvaltuutettu.

3. Vastaavien tapaturmien torjunta

1. Vaihtoterien telineiden uusiminen

Tiehöyliä vaihtoterätelineet ovat pieniä ja ne olivat useimmassa tiehöylässä huonokuntoisia. Varaterätelineet tulisi uusita siten, että niihin mahtuisi vähintään kuusi terää, koska teriä vaihdetaan päivän kuluessa useita kertoja. Höylän mukana katsotaan tarvittavan tätä varten vähintään kuusi terää.

2. Terien narulla kiinnittämisen kieltäminen

Varateriä saa kuljettaa koneen mukana vain niin paljon kuin mahtuu varsinaiseen varaterätelineeseen. Narulla ei varaterää saa kiinnittää höyliin eikä kuljettaa höylän mukana.

3. Tiehöyliä tarkastaminen

Tiehöylät ovat melkoisen rasittavassa käytössä. Tästä syystä olisi aiheellista tarkistaa höyliä kunto aika-ajoin työsuojeluvaltuutetun ja työsuojelupäällikön toimesta. Kuluneet ja rikkiäiset osat tulisi korjata tai vaihtaa uusiin.